

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการจัดหาพัสดุภาครัฐตามระเบียบหรือข้อบัญญัติว่าด้วยการพัสดุของส่วนราชการ สามารถสรุปได้ว่า การจัดหาพัสดุของส่วนราชการเป็นกลไกที่มีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาประเทศเนื่องจากส่วนราชการจำเป็นที่จะต้องใช้งบประมาณที่ได้รับในการจัดหาพัสดุเพื่อใช้ในการดำเนินกิจการตามภารกิจที่แต่ละหน่วยงานได้รับมอบหมาย ปรากฏว่าในการดำเนินการจัดหาพัสดุของส่วนราชการในแต่ละปีรัฐต้องสูญเสียเงินงบประมาณที่มาจากภาษีของประชาชนไปเป็นจำนวนมหาศาล แต่ภาครัฐมิได้ให้ความสำคัญกับการสร้างระบบกฎหมายที่มีประสิทธิภาพ เพื่อใช้ควบคุมและตรวจสอบการจัดหาพัสดุของส่วนราชการให้เป็นไปโดยเปิดเผย โปร่งใส และก่อให้เกิดการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรมอย่างแท้จริง โดยกฎหมายที่ใช้ควบคุมกระบวนการจัดหาพัสดุของส่วนราชการล้วนแต่เป็นกฎที่ออกโดยฝ่ายบริหาร เช่น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2535 ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การพัสดุ พ.ศ. 2538 เป็นต้น ทั้งนี้ในการใช้บังคับระเบียบหรือข้อบัญญัติว่าด้วยการพัสดุแต่ละฉบับภาครัฐมักให้ความสำคัญไปที่การเพิ่มความคล่องตัวในการใช้งบประมาณของส่วนราชการเป็นหลัก การจัดหาพัสดุของส่วนราชการในประเทศไทยจึงใช้ระบบการกระจายอำนาจให้หน่วยงานต่างๆ ทั้งในระดับกระทรวง กรม จังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ สามารถใช้อำนาจจัดหาพัสดุได้เองโดยอยู่ภายใต้บังคับระเบียบหรือข้อบัญญัติว่าด้วยการพัสดุหลายฉบับแตกต่างกันออกไป เมื่อภารกิจของส่วนราชการต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายมีมากยิ่งขึ้นและแตกต่างกันไปจากในอดีตทำให้ส่วนราชการต่างๆ มีความจำเป็นที่จะต้องจัดหาพัสดุที่ต้องใช้เงินงบประมาณในการจัดหามากขึ้น การจัดหาพัสดุของส่วนราชการก็ย่อมเป็นกระบวนการใช้อำนาจของส่วนราชการที่กระทบต่อสิทธิหน้าที่ของประชาชนมากยิ่งขึ้น การใช้บังคับระเบียบหรือข้อบัญญัติว่าด้วยการพัสดุซึ่งมีสถานะทางกฎหมายเป็นเพียงแนวทางปฏิบัติภายในของส่วนราชการ

จึงไม่เกิดเอกภาพในการควบคุมให้การจัดหาพัสดุของส่วนราชการเป็นไปโดยเปิดเผย โปร่งใส และเปิดโอกาสให้เกิดการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม นอกจากนี้ยังไม่สามารถควบคุมให้ส่วนราชการที่ได้รับจัดสรรงบประมาณในการจัดหาพัสดุใช้งบประมาณที่ได้รับโดยประหยัด คุ่มค่า และมีประสิทธิภาพซึ่งสาเหตุของปัญหาดังกล่าวมีดังนี้

5.1.1 ระเบียบหรือข้อบัญญัติว่าด้วยการพัสดุของส่วนราชการทุกฉบับมีสถานะเป็นเพียงกฎซึ่งออกโดยฝ่ายบริหาร ส่งผลให้เกิดความไม่เคร่งครัดในบังคับใช้กับส่วนราชการให้ปฏิบัติตามเจตนารมณ์อันเป็นสาระสำคัญของระเบียบหรือข้อบัญญัติว่าด้วยการพัสดุแต่ละฉบับและการควบคุมการจัดหาพัสดุของส่วนราชการด้วยระเบียบหรือข้อบัญญัติว่าด้วยการพัสดุที่มีสถานะเป็นเพียงกฎที่ออกโดยฝ่ายบริหารยังไม่สามารถป้องกันให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการพัสดุสามารถจัดหาพัสดุตามหลักเกณฑ์ของระเบียบหรือข้อบัญญัติว่าด้วยการพัสดุได้โดยปราศจากการแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง เนื่องจากผู้มีอำนาจในการควบคุมการจัดหาพัสดุของระเบียบหรือข้อบัญญัติว่าด้วยการพัสดุแต่ละฉบับ หรือคณะรัฐมนตรี สามารถใช้อำนาจในการอนุมัติยกเว้นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบหรือข้อบัญญัติว่าด้วยการพัสดุแต่ละฉบับของส่วนราชการที่อยู่ภายใต้บังคับได้ซึ่งถือเป็นการใช้ดุลยพินิจในการอนุมัติที่มีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อสนองต่อนโยบายของรัฐบาลหรือฝ่ายบริหารเท่านั้น โดยมีได้คำนึงถึงเจตนารมณ์ที่ระเบียบหรือข้อบัญญัติว่าด้วยการพัสดุแต่ละฉบับได้กำหนดไว้ เมื่อส่วนราชการได้รับการอนุมัติยกเว้นดังกล่าวแล้วจะสามารถจัดหาพัสดุได้โดยไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบัญญัติ หรือกฎหมายใดๆ จึงถือเป็นการอนุมัติที่ปราศจากหลักเกณฑ์ทางกฎหมายรองรับซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศได้ในระยะยาว

5.1.2 เนื้อหาของระเบียบหรือข้อบัญญัติว่าด้วยการพัสดุของส่วนราชการแต่ละฉบับล้วนแต่มีแม่แบบในการร่างมาจากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 ซึ่งทำให้ระเบียบหรือข้อบัญญัติว่าด้วยการพัสดุของส่วนราชการทุกฉบับมีเนื้อหาที่เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานสามารถใช้ดุลยพินิจได้โดยอิสระ ไม่มีหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเพื่อให้เจ้าหน้าที่ใช้พิจารณาประกอบดุลยพินิจ จึงทำให้เจ้าหน้าที่ที่มีเจตนาทุจริตสามารถอ้างหลักเกณฑ์ที่ระเบียบหรือข้อบัญญัติว่าด้วยการพัสดุแต่ละฉบับได้เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่สามารถใช้ดุลยพินิจเพื่อคิดกันผู้เสนอราคาหรือเอื้อประโยชน์ให้ผู้เสนอการรายหนึ่งรายใดได้ กรณีดังกล่าวการใช้ดุลยพินิจโดยทุจริตของเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการจัดหาพัสดุ ประชาชน และผู้มีอำนาจในการควบคุมการจัดหาพัสดุตามระเบียบหรือข้อบัญญัติว่าด้วยการพัสดุแต่ละฉบับ ตลอดจนหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบตามกฎหมายย่อมไม่สามารถตรวจสอบและพิสูจน์ได้ว่าการกระทำดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อระเบียบหรือข้อบัญญัติได้อย่างชัดเจน และการที่ระเบียบหรือข้อบัญญัติว่าด้วยการพัสดุแต่ละฉบับเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่สามารถใช้ดุลยพินิจในการจัดหาพัสดุได้โดยอิสระโดยขาด

หลักเกณฑ์และวิธีการที่ใช้พิจารณาประกอบดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ ยังก่อให้เกิดปัญหาความล่าช้าในการดำเนินการจัดหาพัสดุไม่สามารถก่อนนี้ผูกพันตามแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณที่ได้รับการอนุมัติจากรัฐสภาทันภายในหนึ่งปีงบประมาณเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่ทราบถึงแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้องตามระเบียบหรือข้อบัญญัติว่าด้วยการพัสดุ แต่ละฉบับกรณีดังกล่าวย่อมเป็นการเพิ่มความเสี่ยงต่อตัวเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการถูกฟ้องร้องดำเนินคดีจากประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการจัดหาพัสดุของส่วนราชการ

5.1.3 การใช้ระบบการจัดหาพัสดุโดยกระจายอำนาจให้ส่วนราชการต่างๆ สามารถจัดหาพัสดุได้เองโดยปราศจากหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ควบคุมการจัดหาพัสดุของส่วนราชการทุกแห่ง และปราศจากกฎหมายกลางที่ใช้บังคับกับส่วนราชการทุกแห่ง ส่งผลให้ภาครัฐไม่สามารถควบคุมการจัดหาพัสดุของส่วนราชการที่มีอยู่เป็นจำนวนมากให้เกิดความเป็นเอกภาพเป็นไปตามเจตนารมณ์ของระเบียบหรือข้อบัญญัติว่าด้วยการพัสดุของส่วนราชการแต่ละฉบับได้ เนื่องจากระเบียบหรือข้อบัญญัติว่าด้วยการพัสดุแต่ละฉบับได้กระจายอำนาจให้แต่ละหน่วยงานสามารถแยกจัดหาพัสดุได้โดยอิสระจึงทำให้ภาคประชาชนและภาครัฐไม่สามารถตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายและความเหมาะสมในการใช้งบประมาณได้อย่างทั่วถึง อีกทั้งการกระจายอำนาจให้แต่ละส่วนราชการซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนหลายหน่วยงานสามารถจัดหาพัสดุได้เองโดยไม่ต้องผ่านการจัดหาแทนจากหน่วยงานกลางยังทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณในส่วนของการใช้จ่ายในการดำเนินการจัดหาพัสดุแต่ละครั้งและพัสดุที่ได้ย่อมมีราคาสูงกว่าการรวมการจัดหาในคราวเดียว

5.1.4 หลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกผู้เสนอราคาที่จะเข้ามาเป็นคู่สัญญากับส่วนราชการตามระเบียบหรือข้อบัญญัติว่าด้วยการพัสดุของส่วนราชการแต่ละฉบับกำหนดให้ตัดสินจากราคาต่ำสุดเป็นหลัก ซึ่งการพิจารณาคุณภาพของพัสดุหรืองานจ้างของผู้เสนอราคาถูกจำกัดอยู่เฉพาะแต่เพียงขั้นตอนการคัดเลือกผู้มีคุณสมบัติเบื้องต้นซึ่งเป็นขั้นตอนที่พิจารณาจากเอกสารที่ผู้เสนอราคายื่นให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบเป็นหลัก จึงยากแก่การตรวจสอบถึงคุณภาพของพัสดุหรืองานจ้างที่สามารถใช้ปฏิบัติการกิจของส่วนราชการในระยะยาว ทำให้ส่วนราชการได้พัสดุหรืองานที่ไม่มีคุณภาพไม่เหมาะสมในการใช้ปฏิบัติการกิจในระยะยาว เพื่อทดแทนพัสดุหรืองานจ้างเดิมซึ่งสิ้นเปลืองงบประมาณแผ่นดินเป็นอย่างมาก นอกจากนี้การคัดเลือกโดยการพิจารณาจากราคาต่ำสุดยังเป็นการปฏิบัติที่ขัดกับหลักการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2548 มาตรา 23 อีกด้วย

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาระบบการจัดการพัสดุของส่วนราชการในประเทศไทยทำให้ทราบถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดหาพัสดุของส่วนราชการ ดังที่ได้กล่าวมาในบทที่ 4 ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะให้รัฐดำเนินการตราพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการจัดหาพัสดุภาครัฐเพื่อใช้บังคับกับส่วนราชการทุกหน่วยงาน โดยพระราชบัญญัติที่ตราขึ้นดังกล่าวมีเจตนารมณ์สำคัญที่มุ่งเน้นให้การจัดหาพัสดุภาครัฐเป็นไปด้วยความเปิดเผย โปร่งใส และเปิดโอกาสให้เกิดการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม ทั้งนี้ ในการตราพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวควรตราขึ้นในลักษณะประมวลกฎหมายด้วยการรวบรวมหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการจัดหาพัสดุของส่วนราชการที่กระจัดกระจายอยู่ในระเบียบ ข้อบัญญัติของส่วนราชการต่างๆ มาจัดทำเป็นหมวดหมู่ รวมอยู่ในกฎหมายฉบับเดียวที่ใช้บังคับกับทุกส่วนราชการ

อนึ่ง พระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นดังกล่าวควรมีหลักการต่างๆ อย่างน้อยที่สุด ดังนี้

5.2.1 ยกเลิกการจัดหาพัสดุด้วยระบบกระจายอำนาจให้ส่วนราชการต่างๆ สามารถจัดหาพัสดุได้โดยอิสระและใช้ระบบการจัดหาพัสดุแบบรวมการแทน ทั้งนี้ด้วยการจัดตั้งหน่วยงานกลางที่มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเพื่อทำหน้าที่ควบคุมและจัดหาพัสดุแทนส่วนราชการทั้งหลายหน่วยงานดังกล่าวนี้ควรมีสถานะเทียบเท่ากรมที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของนายกรัฐมนตรี ส่วนการบริหารงานเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดของพระราชบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุซึ่งประกอบไปด้วยผู้แทนจาก สำนักงบประมาณ กรมบัญชีกลาง และผู้แทนจากส่วนราชการอื่นๆ รวมตลอดถึงผู้แทนจากภาคเอกชน ซึ่งเป็นตัวแทนของสาขาวิชาชีพต่างๆ ในสัดส่วนที่ทัดเทียมกันนอกจากนี้ พระราชบัญญัตินี้ควรถูกกำหนดให้คณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุมีอำนาจในการตรากฎ ระเบียบ หรือออกแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดหาพัสดุของส่วนราชการในส่วนที่เป็นรายละเอียดซึ่งไม่สามารถระบุไว้ในพระราชบัญญัติได้ โดยการตรากฎ ระเบียบ หรือออกแนวทางปฏิบัติดังกล่าวจะต้องไม่ขัดหรือแย้งกับหลักการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

5.2.2 กำหนดหลักเกณฑ์บังคับให้หน่วยงานราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น ที่ต้องการสินค้าที่มีคุณลักษณะเฉพาะและความต้องการใช้งานคล้ายกัน (Common Used Item) จะต้องดำเนินการจัดหาพัสดุผ่านทางหน่วยงานกลาง เพื่อให้หน่วยงานกลางสามารถรวบรวมรายการพัสดุดังกล่าวจากหลายส่วนราชการแล้วจึงดำเนินการจัดหาพัสดุในคราวเดียวทั้งนี้

พัสดุและงานก่อสร้างที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างไปจากการใช้งานในภารกิจของส่วนราชการทั่วไป ให้ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่นสามารถจัดหาเองได้ตามกฎระเบียบ หรือแนวทางปฏิบัติที่คณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุกำหนดไว้โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัตินี้

การดำเนินการจัดหารวมให้เป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานกลางเป็นผู้คัดเลือก ผู้เสนอราคาที่ผ่านคุณสมบัติ เพื่อลงทะเบียนขึ้นบัญชีผู้ประกอบการตามประเภทสินค้าและบริการของภาครัฐ โดยจัดทำเป็นแคตตาล็อกอิเล็กทรอนิกส์รวบรวมรายการพัสดุที่มีคุณลักษณะเฉพาะและความต้องการใช้งานคล้ายกัน (Common Used Item) ของหลายส่วนราชการ เมื่อส่วนราชการใดที่มีความต้องการพัสดุที่กำหนดไว้ในบัญชีดังกล่าวจะต้องรายงานความต้องการไปยังหน่วยงานกลาง เพื่อให้หน่วยงานกลางจะได้รวบรวมความต้องการของหลายๆ ส่วนราชการแล้วจึงดำเนินการจัดหาพัสดุที่มีลักษณะคล้ายกันไปในคราวเดียวกันนอกจากนั้นหน่วยงานกลางยังมีหน้าที่รวบรวมสถิติแผนการใช้งบประมาณ มูลค่าการจัดหาพัสดุในแต่ละครั้งของส่วนราชการต่างๆ เพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณชนหรือรายงานเสนอความเห็นต่อองค์กรที่มีหน้าที่ตรวจสอบการจัดหาพัสดุของส่วนราชการต่างๆ ได้โดยตรงอีกด้วย

5.2.3 กำหนดขั้นตอนการคัดเลือกผู้เสนอราคา ดังนี้

1) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุหรืองานจ้าง ให้ส่วนราชการกำหนดเฉพาะคุณสมบัติทั่วไปเท่าที่จำเป็นจะต้องใช้ในการปฏิบัติตามสัญญาเท่านั้น ได้แก่ คุณสมบัติทางวิชาชีพ ความชำนาญพิเศษ แหล่งเงินทุนสนับสนุน หลักประกันความเสียหาย จำนวนบุคลากร

2) กำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคา โดยกำหนดหลักเกณฑ์ให้หน่วยงานมีอำนาจในการกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาภายใต้หลักเกณฑ์การห้ามกำหนดยี่ห้อของสินค้าหรือบริการ ชื่อ สิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้าโดยเด็ดขาด เว้นแต่กรณีที่ส่วนราชการมีความต้องการสินค้าหรือบริการใด แต่ไม่สามารถกำหนดคุณลักษณะเฉพาะตามหลักการข้างต้นได้ ให้ส่วนราชการดังกล่าวกำหนดยี่ห้อของสินค้าหรือบริการ ชื่อ สิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้าได้ตามความต้องการแต่จะต้องใส่เงื่อนไขเพิ่มเติมว่า “หรือเทียบเท่า”

3) กำหนดให้ส่วนราชการที่จัดหาพัสดุทุกวิธีการจัดหาจะต้องจัดทำประกาศจัดหาพัสดุซึ่งประกอบด้วยวันเวลาและสถานที่ในการยื่นซองข้อเสนอ ราคามาตรฐานของพัสดุหรืองานจ้างที่จัดหา หลักเกณฑ์การพิจารณาให้คะแนนคุณภาพของพัสดุหรืองานจ้างรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุหรืองานจ้างและคุณสมบัติของผู้เสนอราคาแล้วจึงเผยแพร่ประกาศดังกล่าวทางเว็บไซต์ของหน่วยงานที่จัดหาพัสดุและเว็บไซต์ของหน่วยงานกลาง

4) การพิจารณาคัดเลือกผู้ยื่นซองข้อเสนอที่กำหนดให้ส่วนราชการที่จัดหาพัสดุจะต้องพิจารณาว่าผู้ยื่นซองข้อเสนอได้ปฏิบัติตามรายละเอียดที่ได้กำหนดไว้ในประกาศฯ หรือไม่ กรณีที่ผู้ยื่นซองข้อเสนอรายใดปฏิบัติผิดไปจากรายละเอียดที่กำหนดไว้ในประกาศฯ ให้ถือว่าไม่ผ่านการพิจารณาคัดเลือกเบื้องต้นกรณีดังกล่าวห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานใช้ดุลยพินิจในการผ่อนปรนโดยเด็ดขาด

5.2.4 กำหนดขั้นตอนในการคัดเลือกวิธีจัดหาพัสดุ ดังนี้

1) ให้ส่วนราชการใดที่ต้องการจัดหาพัสดุที่มีวงเงินในตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไปให้หัวหน้าส่วนราชการส่งรายงานแสดงผลและความจำเป็น ประกอบกับแผนการจัดหาพัสดุที่มีลักษณะเดียวกันในอดีต ประมาณการค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการใช้พัสดุในระยะยาว เสนอต่อหน่วยงานกลางเพื่อตรวจสอบถึงความเหมาะสมในการใช้ดุลยพินิจเลือกวิธีการจัดหาก่อนที่จะเริ่มดำเนินการจัดหาในขั้นตอนต่อไป

2) การคัดเลือกวิธีการจัดหาพัสดุจะต้องตรวจสอบข้อมูลจากบัญชีหมวดหมู่ประเภทของสินค้าและบริการที่หน่วยงานกลางได้จัดทำขึ้นว่าสินค้าหรือบริการที่ส่วนราชการต้องการมีลักษณะซับซ้อนหรือไม่ซับซ้อนหากมีลักษณะที่ไม่ซับซ้อนให้จัดหาโดยวิธีการประกวดราคาด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ แต่หากมีลักษณะที่ซับซ้อนให้จัดหาโดยวิธีสอบราคา หากมีเหตุผลปรากฏอย่างชัดเจนแต่แรกว่าไม่สามารถดำเนินการจัดหาตามสองวิธีข้างต้นได้ให้จัดหาโดยวิธีพิเศษ วิธีกรณีพิเศษ หรือวิธีตกลงราคา

5.2.5 กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกผู้ชนะในการเสนอราคา ให้ส่วนราชการที่จัดหาพัสดุพิจารณาจากคุณภาพของพัสดุเป็นหลัก กล่าวคือ ผู้ชนะการเสนอราคาจะต้องเป็นผู้ที่เสนอราคาต่ำกว่าราคารมาตรฐานที่กำหนดไว้ประกอบกับพัสดุหรืองานจ้างที่เสนอมีคุณภาพสูงที่สุด ซึ่งเกณฑ์ในการให้คะแนนคุณภาพ ได้แก่ 1) คุณภาพ 2) ลักษณะความสวยงามและการใช้งาน 3) ความมีประสิทธิภาพ 4) การบริการหลังการขาย 5) ความช่วยเหลือด้านเทคนิค 6) วันส่งมอบ 7) ประสบการณ์ในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม 8) ภาระค่าใช้จ่ายหรือค่าบำรุงรักษาตลอดระยะเวลาการใช้งาน และ 9) ข้อพิจารณาด้านสังคมและชุมชนบางประการ โดยในการตัดสินจะให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศจัดหาพัสดุ หลังจากนั้นจึงจัดลำดับผู้ยื่นข้อเสนอการประมูลโดยการเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเต็มรวมต่อราคาที่เสนอ โดยผู้เสนอราคาที่มีคะแนนรวมมากที่สุดจะได้รับการคัดเลือกเป็นคู่สัญญากับส่วนราชการ

5.2.6 กำหนดหลักเกณฑ์การยกเลิกการจัดหาพัสดุ มีขั้นตอนดังนี้

1) หน่วยงานที่จัดหาพัสดุจะสามารถออกคำสั่งยกเลิกการจัดหาพัสดุได้ เฉพาะในกรณี
ที่ปรากฏหลักฐานอย่างชัดเจนว่าการจัดหาพัสดุมีพฤติกรรมทุจริตหรือสมยอมราคาเกิดขึ้น

2) กรณีที่ส่วนราชการเป็นผู้ดำเนินการจัดหาพัสดุเองและออกคำสั่งยกเลิกการจัดหา
พัสดุครั้งนั้น หากผู้เสนอราคารายใดได้รับความเสียหายจากการยกเลิกการจัดหาโดยไม่มีเหตุ
อันสมควรสามารถยื่นคำร้องทุกข์ต่อหน่วยงานกลางภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ
การจัดหาพัสดุภาครัฐ

กรณีที่หน่วยงานกลางเป็นผู้ดำเนินการจัดหาพัสดุและออกคำสั่งยกเลิกการจัดหาพัสดุ
ครั้งนั้น หากผู้เสนอราคารายใดได้รับความเสียหายจากการยกเลิกการจัดหาโดยไม่มีเหตุอันสมควร
สามารถยื่นคำร้องทุกข์ต่อนายกรัฐมนตรีภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการจัดหา
พัสดุภาครัฐ

อนึ่งในการพิจารณาอุทธรณ์ของหน่วยงานกลางและนายกรัฐมนตรีข้างต้นจะต้องอยู่
ภายในกำหนดระยะเวลาที่พระราชบัญญัติกำหนดไว้ โดยคำวินิจฉัยของหน่วยงานกลางหรือ
นายกรัฐมนตรีดังกล่าว ให้ถือเป็นที่สุดในระดับของฝ่ายบริหาร แต่ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิที่ผู้อุทธรณ์
จะดำเนินคดีในชั้นศาลต่อไป